herpy

AGAMY

Brown Pricklenape

Acanthosaura lepidogaster

Acanthosaura lepidogaster to szarozielona do brązowej agama leśna z kolcem za każdym okiem i niskim grzebieniem kolców na karku. Występuje od południowych Chin przez Wietnam i Laos po Tajlandię i Mjanmę. Gatunek osiąga 20-28 cm, żyje w zaroślach i na dnie lasu i potrzebuje wilgotnego, stosunkowo chłodnego terrarium, w którym powietrze nie nagrzewa się powyżej 28 °C.

Rodzina: Agamidae Dawna nazwa: *Acanthosaura lamnidentata; Acanthosaura fruhstorferi; Acanthosaura braueri*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**20-28 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny i naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy i las górski**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**100 × 50 × 100 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**20-26 °C**
Miejsce wygrzewania	**28-30 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**70-90%**
Woda	**Część wodna**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**6-12 jaj**
Inkubacja	**110-130 dni** przy 25-27 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Acanthosaura lepidogaster to smukła agama leśna o bocznie spłaszczonym ciele i długim ogonie. Barwa podstawowa jest szarozielona, oliwkowozielona lub brązowawa, często z ciemnymi plamami i poprzecznymi pasami, a odcień zmienia się zależnie od temperatury, światła i nastroju. Gardło jest jasnoszare do czarnego, a brzuch biały. Za każdym okiem znajduje się mocny kolec, a na karku i wzdłuż grzbietu biegnie niski grzebień ostrych łusek. Kolce są krótsze niż u *A. capra*, a zwierzę jest mniejsze i bardziej brązowe.

Dorosłe osobniki osiągają 20-28 cm długości łącznie z ogonem, a ogon stanowi około trzech piątych długości. Gatunek został opisany w 1829 roku przez Georges'a Cuviera. Nazwa pochodzi od greckich słów *lepis*, łuska, i *gaster*, brzuch, choć łuski brzuszne nie są u tego gatunku niczym szczególnym. Nazwy *A. lamnidentata* i *A. fruhstorferi* to starsze określenia tego samego gatunku. Populacja z Hajnanu była przez pewien czas do niego zaliczana, ale obecnie znów jest odrębnym gatunkiem, *A. hainanensis*, a w ostatnich latach z rodzaju na tym obszarze wyodrębniono kilka nowych gatunków.

Gatunki z tego rodzaju są w handlu często mylone, więc sprawdź, jaki gatunek masz, zanim dostosujesz opiekę do jakiegoś poradnika. Zwierzęta są spokojne i mogą stać się w miarę oswojone, ale nie nadają się do codziennego brania na ręce. Osobniki odłowione z natury są często zestresowane i zarażone pasożytami; zwierzęta z hodowli są zdecydowanie lepszym wyborem.

Opieka nad tym konkretnym gatunkiem jest opisana jedynie skąpo. Wartości dotyczące klimatu i terrarium opierają się na blisko spokrewnionym *A. capra*, a wartości dotyczące jaj i inkubacji na *A. crucigera*.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

Acanthosaura lepidogaster ma szeroki zasięg w Azji Południowo-Wschodniej i południowych Chinach. Występuje w północnej Tajlandii, w Wietnamie, Laosie i Mjanmie oraz w południowych Chinach (Junnan, Kuangsi, Guangdong i Fujian). W Wietnamie jest znana z wielu prowincji, od Lao Cai i Ha Giang na północy po Kon Tum na południu.

Zasięg jest w trakcie rewizji: populacja z Hajnanu została wyodrębniona jako osobny gatunek, a starsze dane mogą obejmować kilka blisko spokrewnionych gatunków. Gatunek ma status najmniejszej troski (LC).

> **Naturalny zasięg:** Chiny, Laos, Mjanma (Birma), Tajlandia i Wietnam.

ŚRODOWISKO

Acanthosaura lepidogaster żyje w wilgotnych lasach i na ich obrzeżach w terenie pagórkowatym i górskim, od nizin po średnie wysokości. Jest aktywna w dzień i przebywa na pniach i gałęziach nisko nad ziemią, w zaroślach i na dnie lasu, gdzie siedzi zupełnie nieruchomo, dobrze zamaskowana na tle kory i liści. Samice składają jaja pod butwiejącym drewnem i korą.

Lasy są cieniste i wilgotne. W północnej części zasięgu, w południowych Chinach i północnym Wietnamie, klimat jest subtropikalny z chłodnymi zimami, natomiast dalej na południe gatunek żyje w cieplejszych, niżej położonych lasach. Zwierzę wygrzewa się tylko niewiele.

Hodowla

TERRARIUM

Dorosły osobnik potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 100 × 50 × 100 cm (długość × szerokość × wysokość). Gatunek korzysta zarówno z gałęzi, jak i z dna, więc powierzchnia podłogi jest równie ważna jak wysokość. Para potrzebuje więcej miejsca. Siatkowa pokrywa i duże powierzchnie wentylacyjne zapewniają wymianę powietrza przy wysokiej wilgotności.

Urządź terrarium pionowymi i skośnymi gałęziami i pniami, płytami korkowymi lub z kory na tylnej ścianie oraz gęstymi, żywymi roślinami, które dają osłonę i zatrzymują krople. Na dnie połóż kawałki kory i korzenie jako kryjówki. Płytka część wodna lub duża, niska miska z wodą, najlepiej z kroplownikiem, służy do picia i kąpieli; woda może mieć najwyżej 10-15 cm głębokości.

Podłoże to zatrzymująca wilgoć mieszanka ziemi leśnej, włókna kokosowego i odrobiny piasku na warstwie drenażowej, tak aby woda nie stała na dnie. Powinno mieć 15-20 cm głębokości, aby samica mogła kopać. Odchody usuwaj codziennie.

Nie trzymaj razem dwóch samców. Para może mieszkać razem w dużym terrarium, jeśli w roślinności i na dnie jest mnóstwo kryjówek.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Acanthosaura lepidogaster źle znosi upał. Temperatura powietrza w terrarium powinna wynosić 20-26 °C w dzień i nie może przekraczać 28 °C. Jeśli przez dłuższy czas jest cieplej, istnieje ryzyko udaru cieplnego, stresu i odwodnienia. Granica leży kilka stopni niżej niż w przypadku *A. capra*, ponieważ gatunek żyje także w lasach subtropikalnych o chłodniejszym klimacie.

Wystarczy małe miejsce do wygrzewania o temperaturze 28-30 °C, bo gatunek prawie się nie wygrzewa. Najważniejsza jest równa, umiarkowana temperatura w całym terrarium. W nocy temperatura powinna spadać do 18-21 °C. Mierz ją cyfrowymi termometrami zarówno przy miejscu do wygrzewania, jak i nisko w terrarium.

W upalne okresy terrarium w ciepłym pokoju może się zbytnio nagrzać. Przenieś je do chłodniejszego pomieszczenia, użyj wentylatora albo wyłącz ogrzewanie. Terrarium nigdy nie może stać w bezpośrednim słońcu.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-80 % w dzień, a w nocy najlepiej około 90 %. Dokładnie zraszaj terrarium miękką wodą 2-3 razy dziennie, tak aby na roślinach i ścianach wisiały krople. Zraszacz sterowany zegarem utrzymuje stabilny poziom. Mierz wilgotność cyfrowym higrometrem pośrodku terrarium.

Zwierzę pije krople i płynącą wodę, a bez codziennego zraszania może się odwodnić i mieć problemy z linieniem. Terrarium powinno nieco przesychać między zraszaniami, w przeciwnym razie pojawi się pleśń, więc dobra wentylacja jest równie ważna jak wilgoć.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień, ale żyje w cieniu lasu i potrzebuje tylko słabego UVB. Użyj świetlówki T5 HO 6 % (strefa Fergusona 2) w odbłyśniku nad siatką, obejmującej około połowy długości terrarium. Sprawdź odległość między świetlówką a zwierzęciem miernikiem UV i zadbaj o to, by zwierzę zawsze mogło schować się w cieniu.

Uzupełnij oświetlenie lampą LED lub T5 o barwie światła dziennego, aby rośliny dobrze rosły, i włączaj światło na 11-13 godzin dziennie, najdłużej latem. Świetlówki wymieniaj zgodnie z zaleceniami producenta.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Gatunek żywi się owadami i innymi drobnymi bezkręgowcami. Podawaj urozmaiconą dietę ze świerszczy, karaczanów, szarańczy, jedwabników, dżdżownic i małych nagich ślimaków. Mącznik, larwy barciaka i inne tłuste larwy podawaj tylko od czasu do czasu, bo zwierzęta łatwo tyją. Ofiara może być najwyżej tak duża jak odległość między oczami zwierzęcia. Zwierzę je głównie w dzień i chętnie poluje na dnie.

Młode karm codziennie taką ilością małych owadów, jaką zjedzą w 10 minut. Dorosłe karm codziennie lub co drugi dzień taką ilością, jaką zjedzą w około 5 minut. Lekko oprószaj owady preparatem wapniowym z niewielką ilością D3 i witamin, a co najmniej dobę przed karmieniem karm je zieleniną i warzywami.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Acanthosaura lepidogaster to spokojna agama leśna, która często siedzi zupełnie nieruchomo na gałęzi, pniu lub na dnie. Rzadko porusza się szybko. Przestraszona ciemnieje, rozkłada grzebień karkowy lub otwiera pysk. To oznaki stresu i wtedy trzeba zostawić ją w spokoju.

Nowemu zwierzęciu daj 1-2 tygodnie spokoju. Oswajaj je, przebywając w pobliżu, podając pokarm z ręki i pozwalając mu wchodzić na dłoń zamiast je chwytać. Brania na ręce niech będzie krótkie i rzadkie. Po każdym kontakcie ze zwierzęciem, terrarium i pokarmem myj ręce mydłem, bo gady mogą przenosić salmonellę.

Trzymaj samce oddzielnie, bo są terytorialne i mogą walczyć. Para może sobie radzić razem w dużym terrarium, ale nie ma na to gwarancji. Gatunek dobrze czuje się także w pojedynkę.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Różnice płciowe są niewielkie. Samiec jest smuklejszy i zwykle ma grubszą nasadę ogona, nieco większą głowę i mocniejszy grzebień karkowy, natomiast samica ma szersze ciało. Płeć najpewniej określi lekarz weterynarii.

Wiek osiągnięcia dojrzałości płciowej nie jest znany. Samicę przeznaczaj do rozrodu dopiero wtedy, gdy jest w pełni dorosła i w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Okres godowy nie jest znany. Chłodny okres trwający 6-8 tygodni zimą, z krótszymi dniami i temperaturą niższą o kilka stopni, pobudza rozród, a gdy światło i ciepło znów się zwiększą, zwierzęta szybko są gotowe do kopulacji. Samiec kiwa głową, podąża za samicą i podczas kopulacji chwyta ją, gryząc w kark.

Wpuść samca do samicy do jej terrarium pod nadzorem i zabierz go, jeśli samica zostanie zraniona lub zestresowana.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jaja około miesiąca po kopulacji. Kilka dni wcześniej przestaje jeść i kopie próbnie w podłożu. Wykopuje dołek głęboki do 10 cm w wilgotnej ziemi lub pod butwiejącym drewnem i korą, składa 6-12 jaj i z powrotem zasypuje dołek.

Podłoże powinno mieć 15-20 cm głębokości i być na tyle wilgotne, by wykopany dołek się nie osypywał; dobrze sprawdza się mieszanka ziemi i torfu. Bez odpowiedniego miejsca samica może zatrzymać jaja, co może prowadzić do zagrażającego życiu zatrzymania jaj. Samice składają również niezapłodnione jaja bez samca.

INKUBACJA

Ostrożnie wykop zniesienie i umieść jaja w tym samym położeniu w zamkniętym pojemniku z wilgotnym wermikulitem lub perlitem. W 25-27 °C wyklucie następuje po 110-130 dniach. Niższa temperatura wydłuża inkubację.

Nie obracaj jaj i utrzymuj wysoką wilgotność w pojemniku. Regularnie sprawdzaj, czy nie pojawia się pleśń, i usuwaj niezapłodnione jaja, które zapadają się lub stają się śliskie.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode przenosi się do terrarium odchowowego o takim samym klimacie jak u dorosłych: wysoka wilgotność, umiarkowane ciepło, UVB oraz dużo gałązek i liści. Ewentualna część wodna może mieć najwyżej 5 cm głębokości. Młode mogą dorastać razem w przestronnym terrarium, ale rozdziel je, jeśli zaczną walczyć.

Zraszaj codziennie i karm codziennie małymi świerszczami, małymi robakami i małymi ślimakami, lekko oprószonymi wapniem i witaminami. Tempo wzrostu młodych nie jest znane dla tego gatunku.

Zdrowie i częste błędy

Osobniki odłowione z natury są często zestresowane i silnie zarażone pasożytami, dlatego badanie kału u lekarza weterynarii z doświadczeniem w leczeniu gadów to pierwsza rzecz, jakiej potrzebuje nowe zwierzę. Typowe problemy to:

- Udar cieplny i odwodnienie przy zbyt wysokiej temperaturze. Powietrze nie może nagrzewać się powyżej 28 °C.
- Problemy z linieniem i suche oczy przy zbyt niskiej wilgotności i zbyt rzadkim zraszaniu.
- Łamliwość kości (metaboliczna choroba kości) przy niedoborze wapnia i UVB.
- Infekcje dróg oddechowych i pleśń, jeśli terrarium jest mokre i słabo wentylowane.
- Otyłość przy zbyt dużej ilości tłustych larw.
- Pasożyty wewnętrzne i roztocza, zwłaszcza u osobników odłowionych z natury.
- Zatrzymanie jaj u samic bez odpowiedniego miejsca do kopania. Zagraża ono życiu i wymaga pomocy weterynarza.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, pełną nasadę ogona i mocne ciało. Oddycha z zamkniętym pyskiem i regularnie je. Zgłoś się do weterynarza, jeśli zwierzę chudnie, przestaje jeść, siedzi apatycznie na dnie lub oddycha z otwartym pyskiem.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.